

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/389/2015
Identifikačné číslo spisu:	8113219815
Dátum vydania rozhodnutia:	29.02.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8113219815.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Stavoprojekt, s.r.o., so sídlom v Prešove, Jarkova 31, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12 C 180/2013, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 20. novembra 2014 sp. zn. 19 Co 114/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Prešove z 20. novembra 2014 sp. zn. 19 Co 114/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov rozsudkom z 18. februára 2014 č.k. 12 C 180/2013-97 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 16 545,90 € spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 16 545,90 € od 24. júna 2013 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania titulom trov právneho zastúpenia 1 255,78 €, titulom zaplateného súdneho poplatku 992,50 € na účet jej právneho zástupcu v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Krajský súd v Prešove uznesením z 20. novembra 2014 sp. zn. 19 Co 114/2014 odmietol odvolanie žalovanej a uložil jej povinnosť nahradiť žalobkyni na účet jej právneho zástupcu trovy odvolacieho konania vo výške 394,06 € v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. V odôvodnení uviedol, že odvolanie bolo žalovanou podané elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu 11. apríla 2014. Podľa dikcie ustanovenia § 42 ods. 1 O.s.p. bolo potrebné podanie doplniť 14. apríla 2014. Doplnenie elektronického podania prišlo na súd prvého stupňa 14. apríla 2014, teda po uplynutí trojdňovej lehoty (hmotnoprávnej) a preto ho odvolací súd podľa ustanovenia § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. ako oneskorene podané odmietol. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti obom výrokom uznesenia odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že

napadnutým uznesením jej bola odňatá možnosť konania pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Uviedla, že v súlade s judikatúrou súdov v Slovenskej republike, je lehota ustanovená v § 42 ods. 1 O.s.p. procesná a teda zaslanie písomného doplnenia podania, ktoré už bolo zaslané súdu elektronicky tak, že sa podá v posledný deň lehoty na doplnenie podania na poštovú prepravu poštovému podniku, je včasné. Uzavrela, že doplnenie jej podania písomne bolo vykonané včas, tak ako to ukladajú ustanovenia O.s.p. o plynutí lehôt.

Žalobkyňa sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdneho dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o priznaní (nepriznaní) účinkov cudziemu rozhodnutiu na území Slovenskej republiky.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým odmietol odvolanie žalovanej pre oneskorenosť podania odvolania (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), dovolanie proti nemu nie je prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľka netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na dovolateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerlal na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

Žalovaná namietala, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že odvolací súd nesprávne konštatoval oneskorenosť jej podania, keď odvolací súd mal za to, že trojdňovú lehotu je potrebné považovať za lehotu hmotnoprávnú a teda že podanie malo byť doplnené v posledný deň tejto lehoty na súde a nestačilo ho podať na pošte.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

K odňatiu možnosti dovolateľky pred súdom konať a k porušeniu práva na spravodlivý proces malo podľa jej názoru dôjsť tým, že odvolací súd sa nezaoberal odvolaním žalovanej napriek tomu, že bolo doručené v lehote na podanie odvolania a odmietol jej odvolanie pre oneskorenosť (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Z ustanovenia § 204 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 57 ods. 1 O.s.p. do plynutia lehoty sa nezapočítava deň, keď došlo k skutočnosti, určujúcej začiatok lehoty.

Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končia sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak konanie lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň (§ 57 ods. 2 O.s.p.).

Lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť (§ 57 ods. 3 O.s.p.).

Podľa § 42 ods. 1 O.s.p., podanie možno urobiť písomne, ústne do zápisnice, elektronickými prostriedkami alebo telefaxom. Podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami, treba doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní; podanie, ktoré bolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, doplniť netreba. Podanie urobené telefaxom treba doplniť najneskôr do troch dní predložením jeho originálu. Na podania, ktoré neboli v tejto lehote doplnené, sa neprihliada.

Z citovaného ustanovenia je zrejmé, že na podanie obsahujúce návrh vo veci samej, akým odvolanie voči rozsudku súdu prvého stupňa je, ktoré bolo urobené elektronickými prostriedkami a ktoré nebolo podpísané zaručeným elektronickým podpisom, sa prihliadne a má rovnaké právne účinky ako riadne podanie, a to už od času jeho urobenia. Predpokladom vzniku takýchto účinkov je doplnenie takého podania písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní.

V prejednávanej veci z obsahu spisu vyplýva, že rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo žalovanej doručené 27. marca 2014 (štvrtok). Lehota na podanie odvolania jej preto začala plynúť 28. marca 2014 (piatok) a uplynula 11. apríla 2014 (piatok). Žalovaná podala odvolanie elektronickým prostriedkom (e-mailom) bez zaručeného elektronického podpisu 11. apríla 2014 (č.l. 102 spisu), teda v posledný deň odvolacej lehoty podľa § 204 ods. 1 O.s.p. Trojdňová lehota na doplnenie podania (odvolania) začala žalovanej plynúť 12. apríla 2014 a posledným dňom lehoty bol pondelok 14. apríla 2014. V tento deň doplnila svoje písomné podanie (odvolanie) dané pošte na prepravu 14. apríla 2014 (č.l. 107a spisu). Doplnenie elektronického podania bolo preto podané včas, v zákonom stanovenej lehote. Námetka dovolateľky o existencii vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v odvolacom konaní je preto dôvodná. Nie je preto rozhodujúci deň, kedy prišlo podanie na súd, ale v danej veci bolo rozhodujúce, že doplnenie elektronického podania bolo podané na orgáne (na pošte) včas, ktorý má povinnosť podanie doručiť súdu (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 253/2012).

Možno zhrnúť, že trojdňová lehota na doplnenie podania urobeného elektronickými prostriedkami (§ 42 ods. 1 O.s.p.) je lehotou procesnou. Pre jej počítanie, plynutie a zachovanie platia ustanovenia § 55 a § 57 O.s.p. (rozhodnutie NS SR sp. zn. 2 Cdo 360/2013).

So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu trpí existenciou vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a teda dovolateľke postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Rozhodnutie vykazujúce takúto vadu, nemožno podľa právneho názoru dovolacieho súdu považovať za správne, a preto ho treba vždy zrušiť.

Preto z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.